

“Case studies” ช่วยชี้ประเด็นจริยธรรม

กรณีศึกษา (Case studies) เป็นสื่อการเรียนรู้ (Case Method Learning) ที่นิยมใช้ในการเรียนการสอน การฝึกอบรม เพราะผู้เรียนหรือผู้ฝึกอบรมจะเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ กรณีศึกษามักเป็นเรื่องสั้นที่เขียนขึ้นเพื่อบรรยายสภาพการณ์ สภาพเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง มีตัวละครหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องแต่เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จึงได้มีการสมมติชื่อ ตัวเลข สถิติ เหตุการณ์ ฯลฯ ขึ้น หรือเป็นการนำเอาเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในสังคมและนำมาผูกเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ อภิปราย ชักถามมีประเด็นคำถามให้วิเคราะห์ ให้แก้ไขปัญหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ใช้ทักษะในการอ่าน การฟัง การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ การบูรณาการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ รวมทั้งเชื่อมโยงประสบการณ์ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ อภิปรายเพื่อตอบปัญหา ตอบโจทย์

การฝึกอบรมในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม จะไม่น่าเบื่อถ้าได้นำกรณีศึกษามาประกอบการฝึกอบรม นอกจากไม่น่าเบื่อแล้วยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์และอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดังนั้น ควรนำกรณีศึกษามาใช้ประกอบการฝึกอบรมให้มากยิ่งขึ้น วิทยากรสามารถเขียนกรณีศึกษาขึ้นมาเองหรือสามารถนำข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น จากหนังสือ ละคร ข่าว ฯลฯ มาปรับและเขียนเป็นกรณีศึกษา โดยการเขียนกรณีศึกษาควรจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องต่างๆ ได้แก่ การกำหนดประเด็นเพื่อใช้ในการตัดสินใจ การมีข้อมูลพื้นฐานที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย การมีหลักการหรือทฤษฎีที่ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้สอนหรือวิทยากรกำหนดไว้สำหรับการนำกรณีศึกษามาใช้ วิทยากรต้องเตรียมกรณีศึกษาให้พร้อม โดยวิทยากรอาจใช้วิธีการตั้งประเด็นคำถามที่ท้าทายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมคิด หรือพิมพ์เป็นข้อมูลให้อ่าน หรือเล่าให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อต่างๆ การนำเสนอด้วยภาพยนตร์ หรือคลิปที่น่าสนใจ หรือการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งการใช้กรณีศึกษาที่ได้ผล ควรให้แต่ละคนคิดคำตอบของตนเองก่อน แล้วจึงให้ร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่ม และนำเสนอ วิทยากรควรเน้นย้ำว่าไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด แต่ต้องการรับฟังเหตุผลที่ใช้ประกอบการอภิปรายการทำงานร่วมกันเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม

ต่อไปนี้เป็นกรณีศึกษาที่อาจนำมาใช้ในการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้คิดวิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กรณีศึกษาที่ 1

คุณหญิงสุดสวยโสภา เป็นภรรยาท่านปลัดสุดเท่เหลือหลายเจ้ากระทรวงแห่งหนึ่งที่มีอำนาจจะเซ็นอนุมัติโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าความเร็วสูง ซึ่งนายรววยลันฟ้ากำลังหาช่องทางที่จะเข้าพบเพื่อหวังที่จะได้ทำโครงการดังกล่าวและจะขยายโครงการนี้สู่ประเทศต่างๆ ในอาเซียน และแล้วในที่สุดเขาก็สบโอกาสเมื่อพบว่าคุณหญิงและลูกสาวจะไปทัวร์ยุโรปเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยซื้อทัวร์ของบริษัทนายรววยลันฟ้า

นายรวยล้นฟ้าจึงมอบแพ็คเก็จตัวรีให้เป็นของขวัญ พร้อมบัตรกำนัลช้อปปิ้งฟรี 50,000 บาทพร้อมทั้งสัญญาว่าจะมอบเครื่องเพชรชุดใหญ่ให้คุณหญิง และจะช่วยวิ่งเต้นให้ท่านปลัดเป็นรัฐมนตรีหลังจากเกษียณอายุราชการ หากช่วยให้บริษัทของนายรวยล้นฟ้าชนะการประมูล คุณหญิงจึงไปเกลี้ยกล่อมท่านปลัด ซึ่งในครั้งแรกท่านปฏิเสธเพราะตลอดชีวิตการรับราชการท่านปลัดไม่เคยมีประวัติต่างปร้อย นายรวยล้นฟ้าจึงได้มอบพระสมเด็จจันทนหายากห่มจีวรเหลืองอร่าม พร้อมสร้อยคอทองคำเส้นใหญ่ให้ ท่านปลัดอยากได้พระรุ่นนี้มานานแล้ว จึงตอบตกลงแต่ต้องไม่ให้เรื่องนี้ล่วงรู้ถึงผู้ใด ทั้งสามคนตกลงหากเราไม่พูดแล้วใครจะรู้ ...

ประเด็นการอภิปราย

1. ถ้าท่านเป็นปลัดสุดเท่เหลือหลายท่านจะรับของที่นายรวยล้นฟ้ามอบให้หรือไม่ เพราะเหตุใด
2. หากท่านปลัดไม่รับแต่ภรรยาจับ ท่านในฐานะปลัดจะอย่างไร
3. จงวิเคราะห์ว่าเรื่องนี้ผิดประมวลจริยธรรมหรือไม่ อย่างไร

แนวทางการตอบ : การที่ปลัดรับของที่นายรวยล้นฟ้ามอบให้เพื่อแลกเปลี่ยนกับการอนุมัติโครงการ แสดงให้เห็นว่าปลัดใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ ใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

กรณีศึกษาที่ 2

หวานละมุนเป็นสาวสวยหน้าตาดี หุ่นดี ความรู้ดี เข้ามาเป็นข้าราชการน้องใหม่ที่สำนักงานจังหวัดแห่งหนึ่ง ซึ่งมีนายสมชาติชายชาตรีเป็นหัวหน้าสำนักงาน นายสมชาติชายชาตรีจึงดูแลหวานละมุนเป็นอย่างดี จัดโต๊ะพิเศษให้นั่ง หวานละมุนมาสายเป็นประจำ นายสมชาติชายชาตรีเลยให้ลูกน้องนำสมุดเซ็นชื่อมาไว้ที่ห้องทำงานของตนเองเพื่อให้หวานละมุนเซ็นชื่อได้ตลอดเวลา เมื่อมีทุนไปฝึกอบรมดูงานในต่างประเทศ ปกติจะมีการเวียนให้ข้าราชการที่สนใจและมีคุณสมบัติได้รับทราบและสมัครเข้ามา แต่ในครั้งนี้นายสมชาติชายชาตรีไม่ได้เวียนหนังสือแต่ได้ส่งชื่อหวานละมุนให้ไปศึกษาดูงานดังกล่าว หลังจากนั้นยังได้ส่งหวานละมุนเข้าอบรมอีกหลายโครงการ ทั้งๆ ที่หวานละมุนเพิ่งจะเข้ารับราชการได้ไม่นาน เมื่อเวลาประเมินผลการปฏิบัติงานก็ให้หวานละมุนในระดับดีเด่น ทั้งๆ ที่ผลงานของหวานละมุนก็อยู่ในระดับกลางๆ นอกจากนี้ยังมาสายเป็นประจำ และยังไม่ฝึกอบรมก่อนข้างบ้อย ไม่ค่อยได้อยู่ปฏิบัติงาน

ประเด็นการอภิปราย

ให้ท่านวิเคราะห์กรณีศึกษาว่า นายสมชาติชายชาตรีประพฤติผิดประมวลจริยธรรม หรือไม่ อย่างไร

แนวทางการตอบ : กรณีนี้นายสมชาติชายชาตรีเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เห็นแก่พวกพ้อง

นางสาวณัฐจริยา แสงสว่าง
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ.